

Utlendingsdirektoratets innspill til høring - Endringer i utlendingsforskriften - Krav om selvforsørgelse for rett til permanent oppholdstillatelse

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høring av 28. mars 2017 med forslag til ny § 11-11 i utlendingsforskriften. Forskriftsbestemmelsen fastsetter nærmere vilkår for når kravet om selvforsørgelse i utlendingsloven § 62 første ledd bokstav f er oppfylt og hvilke unntak som skal gjelde. Utlendingsdirektoratet (UDI) har følgende innspill til forslaget.

På hvilket tidspunkt vilkårene i ny § 11-11 skal være oppfylt

Det fremgår ikke av høringsforslaget på hvilket tidspunkt i søknadsprosessen vilkårene i § 11-11 må være oppfylt. I perioden mellom søknadstidspunktet og vedtakstidspunktet kan situasjonen for søkerne endre seg. Dette gjelder både hvorvidt søkeren oppfylder kravene etter hovedregelen i forslagets første og annet ledd, og om han eller hun faller inn under noen av unntakene i tredje ledd.

UDI mener det kan fremstå som urimelig dersom vi avslår søknad om permanent oppholdstillatelse når søkeren fylte kravet til selvforsørgelse etter ny § 11-11 første og annet ledd på søknadstidspunktet, men ikke på vedtakstidspunktet. På samme måte kan det fremstå som urimelig dersom vi avslår søknaden med henvisning til at søkeren ikke lenger er omfattet av noen av unntakene i tredje ledd selv om han eller hun var omfattet av et unntak på søknadstidspunktet.

UDI forstår derfor forslag til ny § 11-11 slik at kravet om å være selvforsørget de siste 12 månedene og eventuelle unntaksgrunner i utgangspunktet skal være oppfylt på søknadstidspunktet, men at det også vil være tilstrekkelig at vilkårene er oppfylt på vedtakstidspunktet dersom dette er til gunst for søkeren.

Studenter – forslagets § 11-11 første ledd bokstav d

I henhold til ny § 11-11 første ledd bokstav d vil kravet om selvforsørgelse være oppfylt dersom utlendingen har mottatt studielån og stipend. Forslaget er ment å ha samme innhold som utlendingsforskriften § 10-7 bokstav d, der det etter fast praksis er krav om at søkeren har midler

tilsvarende basisstøtten for høyere utdanning fra Lånekassen de siste tolv månedene.

Vi antar at det reduserte inntektskravet for studenter kun skal gjelde for fulltidsstudenter og at deltidsstudenter må fylle det ordinære inntektskravet, der lån og stipend kan utgjøre en del av den samlede inntekten.

UDI foreslår at kravet om selvforsørgelse også bør anses som oppfylt for personer som kan dokumentere at de har vært fulltidsstudent på høyere utdanning de siste tolv månedene, men som ikke har søkt om og mottatt lån og stipend. Ikke alle som har rett til lån og stipend, ønsker å benytte seg av denne retten, og vi mener det fremstår som lite rimelig at denne gruppen skal være dårligere stilt enn personer som faktisk mottar studielån. UDI foreslår derfor at denne gruppen unntas fra kravet om selvforsørgelse med ny bokstav i § 11-11 tredje ledd, på lik linje med elever på videregående skole.

Behov for endringer i NIR-forskriften som følge av forslaget § 11-11 første ledd bokstav e

Dersom ytelser etter introduksjonsprogrammet skal medregnes i kravet om selvforsørgelse, har vi behov for en endring i NIR-forskriften § 11, som i dag ikke hjemler utlevering av slike opplysninger til UDI.

Personer med tillatelse etter utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b

Høringsnotatet legger opp til at personer som har tillatelse etter utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b som følge av mishandling, kan være omfattet av den generelle unntaksbestemmelsen i ny § 11-11 fjerde ledd.

UDI mener imidlertid at unntak for denne gruppen bør fremgå eksplisitt av bestemmelsen som et tillegg til tredje ledd. Utlendingsloven § 53 gjelder en utsatt gruppe som har behov for særskilte tiltak. Tillegget til tredje ledd kan bidra til at de som er utsatt for mishandling, lettere kan forutse sin rettsstilling og dermed kanskje gi et incitament til å rapportere om og bryte ut av mishandlingen.

Familiemedlemmer til faglærte og selvstendig næringsdrivende

UDI ønsker å gjøre oppmerksom på at en mulig konsekvens av et selvstendig krav til selvforsørgelse for familiemedlemmer av arbeidsinnvandrere til en viss grad kan virke begrensende for tilretteleggingen for arbeidsinnvandring til Norge.

Etter dagens regelverk vil familien til faglærte kunne få permanent oppholdstillatelse etter tre års opphold i Norge på grunnlag av arbeidsforholdet til den faglærte. Med et selvforsørgelseskrav for familiemedlemmer (først og fremst ektefellen/samboeren) til faglærte, vil den faglærte ha mindre sikkerhet for at familien vil kunne oppnå permanent oppholdstillatelse i Norge og senere norsk statsborgerskap.

Overgangsregler og ikrafttredelsestidspunkt

Kravet om selvforsørgelse vil medføre behov for omfattende informasjon på UDIs nettsider, revisjon av rundskriv, opplæring av saksbehandlere i

UDI og politiet, samt endringer i tekster og vilkår i vårt saksbehandlingssystem. Dette er tidkrevende arbeid.

Vår erfaring, senest i forbindelse med endringene i norskkravene for permanent oppholdstillatelse hvor vi har opplevd en stor økning i informasjonsbehovet, tilsier at det er viktig å være tidlig ute med informasjon om nye vilkår og krav. Forskriftsbestemmelsene, overgangsregler og ikrafttredelsestidspunkt bør være kjent og vedtatt minst to måneder før endringen trer i kraft.

UDI mener at rimelighetshensyn og administrasjonshensyn tilsier at kravet om selvforsørgelse får anvendelse på søknader som er fremmet etter ikrafttredelsestidspunktet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Regelverket for permanent oppholdstillatelse har blitt mer komplisert og dermed mer tidkrevende å forvalte for UDI. Regelverket har også blitt vanskeligere å forstå og forholde seg til for søkerne. Kravene om selvforsørgelse for permanent oppholdstillatelse i utlendingsloven og utlendingsforskriften kompliserer regelverket ytterligere.

UDI forventer at det vil bli utfordrende å forklare for søkerne hvilke typer inntekter som er omfattet av ny § 11-11 første og annet ledd i utlendingsforskriften. Et komplisert regelverk medfører videre en risiko for at søkerne ikke forstår informasjonen som publiseres på våre nettsider og derfor kontakter forvaltningen for veiledning.

Videre forventer vi flere ufullstendige søknader, der nødvendige dokumenter mangler, selv om kravene etter loven i realiteten er oppfylt. Vi venter også at flere søknader fremmes på tross av at kravene ikke er oppfylt, og vi forventer tyngre og mer ressurskrevende vurderinger i enkeltsakene.

Resultatet vil bli at UDI får et betydelig behov for økte ressurser til både veiledning og saksbehandling. Vi vil først kunne konkretisere dette når vi får erfaring med det nye regelverket.

Vi viser også til våre kommentarer til høring om endringer i utlendingslovgivningen (innstramninger II) av 9. februar 2016, der vi peker på at de skjerpede kravene vil øke antall avslagssaker og tvilssaker. Dette forskyver saksmengden fra politiet til UDI og øker antall utlendinger som oppholder seg i Norge med midlertidige tillatelser. Dermed øker også antall søknader om fornyelse av oppholdstillatelser.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Ina Knarvik Hørnes
fung. seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur. Brevet sendes kun elektronisk.